

Koristno delovanje

V Zemunu imajo od prvega julija do 10. avgusta seminar za voditelje služb, katerih osnovna naloga je pospeševati napredek ekonomike v gospodinjstvih. Seminar je organizirala Zveza ženskih društev Jugoslavije s sodelovanjem Zveznega zavoda za delovno storilnost, Zvezo kmetijsko gozdarskih zbornic in Mednarodno organizacijo za prehrano. Razen predavanj, praktičnih vežbanj in razpravljanj so na programu tega seminarja, na katerem sodelujejo najboljši predavatelji iz države in inozemstva, tudi obiski nekaterih institucij na Hrvaškem, v Sloveniji in Avstriji.

Seminarja se udeležuje približno 70 sodelavk republiških zavodov in voditeljic okrajnih organizacij za ekonomiko v gospodinjstvu. Seminar služi torej usposabljanju vodilnega kadra iz vseh republik, ki deluje, ali pa bo deloval, za pospeševanje napredka ekonomike v gospodinjstvih, to je, kadra za novo službo v našem družbenem življenju, katere pomen je čedalje večji. V Sloveniji že ima vsak okraj organizacijo za ekonomiko v gospodinjstvu, med tem ko so te organizacije na Hrvaškem v 8 okrajih od 27.

Čedalje večja zaposlenost žensk terja v sodobnem gospodarstvu poenostavljene številnih zapletenih del v gospodinjstvu. Vrsta navadnih vsakdanjih del v naših gospodinjstvih bi morala biti v sodobnih razmerah mehanizirana. Številni stroji, ki so namenjeni gospodinjstvu,

pa so dragi in jih vsaka družina ne more kupiti sama zase. Zato je potrebno, da se nakupijo s skupnimi sredstvi in da se kolektivno uporabljajo. Razen tega je kolektivno uporabljati stroje in drugih naprav hkrati tudi najbolj racionalno. To toliko bolj, ker mora družbena ureditev, ki ne sloni na zasebni lastnini, iskati nove, boljše in sodobnejše rešitve. Te morajo ustrezati bistvu novih odnosov, ki se izgrajujejo v socialistični družbi. Stanovanjske in vaške skupnosti ustvarjajo z odpiranjem raznih uslužnostnih delavnic za usluge po dostopnih cenah take možnosti za pomoč družini ali gospodinjstvu.

Čeprav so bile stanovanjske skupnosti organizirane največ tam, kjer je veliko število žensk zaposlenih izven hiše — to pomeni v mestih, veljajo načela za družbeno olajševanje dela v gospodinjstvih tudi za vas. Zadruga lahko sredstva svojih skladov za samostojno razpolaganje dotirajo vaškim skupnostim, neko pomoč pa jim lahko nudijo tudi občinski ljudski odbori. Mehanizirane pralnice, pekarnice, sezonske otroške ustanove in podobno bi precej vplivale tudi na produktivnost, predvsem ženske delovne sile, a bi tudi drugače olajšale položaj ženske na vasi. Pozitivne strani take organizacije bi zelo hitro čutili.

Da bi bila služba za pospeševanje napredka ekonomike v gospodinjstvih dobro organizirana po občinah in okrajih,

je nujno potrebno, da ima ustrezni strokovni kader. Doslej je bilo mogoče popolne kvalifikacije za delo pri teh vprašanih pridobivati le v dveh višjih pedagoških šolah: v Zemunu in v Grobljah v Sloveniji. Razen tega so se izobraževali kadri za to službo tudi v učiteljsko gospodinjskih šolah. Če upoštevamo, da je samo na Hrvaškem potrebnih približno 2000 kvalificiranih strokovnjakov za ekonomiko v gospodinjstvu, je jasno, da sedanje institucije za strokovno izobraževanje teh kadrov ne zadostujejo. Vse to označuje pomen seminarja, ki je sedaj v Zemunu.

Da bi praktično pokazali, kako je mogoče sodobno in najbolj smotno organizirati usluge za pomoč vaškim gospodinjstvom, urejajo v Zemunu vzorno središče z delavnico za predelavo sadja in vrtin, pralnico in sušilnico, pekarno, hladilnico, kopališčem in sanitarnimi napravami. Opremo za to središče je dala Mednarodna organizacija za prehrano. V tem demonstracijskem središču bodo razen praktičnega dela in pouka voditeljev okrajnih središč opravljali tudi uslužnostna dela vaškim skupnostim iz okolice. Kasneje bo Zvezni center za ekonomiko v gospodinjstvih, ki deluje kot institucija Zveznega zavoda za delovno storilnost, imel v tem centru krajše seminarje in tečaje s posameznih področij ekonomike v gospodinjstvu.

D. Mitić

Delo upravnih odborov skladov v okraju Čačak

Zadnja leta so v okraju Čačak zgradili več desetih kilometrov lokalnih cest. Glede na stanje cestnega omrežja tretjega in četrtega reda pa to ni dovolj. Stanje teh cest je tako, da po besedah podpredsednika okrajnega ljudskega odbora zaradi težav pri transportu na lokalnih cestah ne morejo prevzeti vseh tržnih presežkov od kmetijskih proizvajalcev.

Sklad za gradnjo cest znaša letos 30 milijonov, porabili pa bodo vsa sredstva. Med drugim gradijo na cesti Ivanjica—Vučkovića, na katerem je 12 mostov. Strokovna dela vodi okrajna cestna uprava, medtem ko organizirajo druga dela po načelu samopriskpeva v delovni sili in vpregah organizacije Socialistične zveze in krajevni organi oblasti. Zaradi samopriskpeva bodo na tem delu ceste, katere vrednost znaša po predračunu približno 20 milijonov dinarjev, porabili le 5 do 6 milijonov din. Podobne prihranke so dosegli tudi na ozemlju Dragačeva, kjer so zgradili približno 30 km ceste, kakor tudi pri cesti Čačak—Preljina, kjer bodo za 19 km ceste porabili približno 10 milijonov.

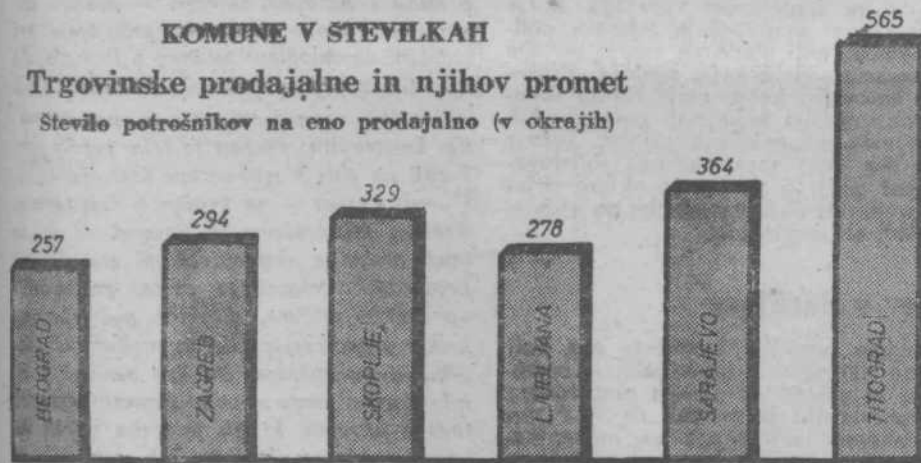
Sklad za pospeševanje kmetijstva okrajnega ljudskega odbora znaša po družbenem planu 170 milijonov din. Znatno del tega sklada bodo porabili za melioracijska dela. Letos bodo uredili namakalni sistem na približno 5000 hektarjih in tako se bodo pridelki precej povečali, s čimer bodo zagotovili boljše preskrbo s kmetijskimi pridelki tudi v nekaterih krajih Bosne in Hercegovine.

Podpredsednik okrajnega ljudskega odbora posebno poudarja, da se melioracija izvaja po programih, ki so bili izdelani v skladu z resolucijo zvezne ljudske skupščine, to je v skladu s perspektivnim razvojem kmetijstva v okraju.

KOMUNE V ŠTEVILKAH

Trgovinske prodajalne in njihov promet

Število potrošnikov na eno prodajalno (v okrajih)

Na peti strani navajamo v članku »O organizaciji trgovinskega omrežja« podatke o predvojnem in sedanjem številu trgovinskih prodajaln v naši državi.

V teh grafikonih so podani podatki o trgovinskih prodajalnah in njihovem prometu po okrajih, katerih sedeži so v republiških središčih.

Četrty grafikon kaže, da ima okraj Beograd največje število prodajaln po številu potrošnikov, tako da odpade na vsako prodajalno povprečno 257 potrošnikov. Pri drugih okrajih je to razmerje čedalje bolj neugodno tako, da odpade na vsako prodajalno v titograjskem okraju povprečno 565 potrošnikov. Čeprav je to razmerje v opisanih okrajih boljše od povprečja za vse okraje v državi, ki znaša 503 potrošnikov na prodajalno, lahko sklepamo, da še vedno ni zadovoljivo, ker so v teh okrajih tudi naša največja mesta, kjer je spet osredotočeno največje število trgovinskih prodajaln. Po svoji strani ta podatek pove, da je število prodajaln v velikih mestih nezadostno.

Od vseh anketiranih mest ima največji promet v trgovini na prebivalca Ljubljana, in to nekaj nad 109.000 din. Okraj Zagreb (89.000) ne zaostaja mnogo za okrajem Beograd (98.000), medtem ko tvorijo drugo skupino, v kateri je promet skoraj na pol manjši na prebivalca, okraji Skoplje (57.000), Sarajevo (56.000) in Titograd (42.000). Splošno povprečje za vse okraje v državi je mnogo nižje in znaša 34.000 din na prebivalca.

Največ trgovinskih prodajaln med temi okraji ima beograjski okraj 2220, nato Zagreb 1730, Ljubljana 1078, Sarajevo 876, Skoplje 649 in na koncu Titograd 153 prodajaln.